

БИЛДЕР ЖАССАМЧАТ

1991 йил 1 сентябрдан
чиқа бошлаган

Oila va жатыат

12
сон

20 – 26 март
2003 йил

ХАР ҲАФТАНИНГ ПАЙШАНБА КУНЛАРИ СИЗНИНГ БЕГАРАЗ СУҲБАТДОШИНГИЗ

КУЁШ КОКИЛ ТАРАГАН АЙЁМ

Баҳор – ёшарис, гўзалик ва муҳаббат фасли! Шу боисдан баҳорий тантаналар асосан гўзаликни эъзозлаш, ёшлини тараним этиш, муҳаббатни улуглаш тамоӣлларида ташкил қилинган. “Гул сайли”, “Лола сайли”, Наврӯз байрамларини ўтишириш, бу байрамлардаги “Келин салом”, “Гул сочди”, “Қиз қубуди”, “Иғит-қизлар айтишишуи”, “Мушоира” каби дилбар удумлар бекиёс маънавий мерос ҳамдир.

Наврӯз тарихи эрамиздан аввалги минг йилликлар бориб тақалади.

Наврӯзинг байрам шаклини олишига асосий сабаб айнан шу кун эзгулик ва саҳоватпешалик қилинганинига дандир. Манбаларда кўрсатилишича, уруши ҳолатидаги ҳукмдорлар шу куни ўзаро сулҳ тузганилар. Қадимда ҳукмдорлар аркени давлат ҳамроҳигига катта тантана билан ҳаљ ҳузурига чиқишган ва ерга биринчи урууни юрт ҳукмдори қадаган. Сўнг одамларга эҳонлар узасиб, фуқароларнинг арзими тинсликласи, ҳамда адолатлии чоратадиблар белгилаган. Айнан, шу куни ийл боши сифатида қабул қилиниб, Наврӯз – янги кун, деб номланган.

Демак, Наврӯз фақатгина нафосат байрами бўлиб қолмай, балки барака ва тинчлик, муруват ва оқибат, ҳамжисхатлик ёа адодатпарварлик каби эзгуликларнинг рамзи ҳам экан.

Инсоний фазилатларни ўзида муҗассам этиб, аҳали башарни физиликка ундоочи шундай шукухли ва кутлуг айёми таъриф қилиши истаги жўшуди юракда:

Келинчақдек товланиб
келди гулсанам Наврӯз,
Ёшаргандек кўрниди
кўзларга олам, Наврӯз.
Сирға монанд куртаклар,
баҳор хусни ўзгача,
Кирларга тўшаб гилам,
сеп ёйди бу дам Наврӯз.
Куёш кокил тарайдур,
сабо унга мошшоқа,
Зимистонда дард инган
хар дилга малҳам Наврӯз.
Қадамида - чаманлар,
жилмайиши - лолазор,
Севинчдан сочилади дур
каби шабнам, Наврӯз.
Тунни боғлаб сочига,
кошга ҳилол кўндириб,
Яшил либос эгнида
одимлар хуррам Наврӯз.
Тилак килиб бокира,
эзгуликка интилган -
Хар дил муродга етар-
барчага ҳамдам Наврӯз!

Наврӯз айёмининг ўзиша хос жиҳатларидан яна бира – байрам таомларидир. Мен уларни поимма-ном сабаб ўти олмайман, чунки бирортасини унтишиб қолдириш им анни!

Кутдуғ айём таомномасида сумалак алоҳида ўрин тулади.
Гўё кўкдан нозланиб бу дам,
Ўттиз малак кулиб қарайди.
“Қандай киёс топдинг, ёй одам,
Сумалакка?” – дея сўрайди.
“Қаранг!” – дейман сумалак тўла,
Бармоғ чеरтиб заранг косага:
“Танқислигу лаззати ўхшар
Ёрим берган илк бўсага!”

Дилмурод САЙИД
Тошкент шахри

Наврӯз халқимизнинг асл миллий байрамидир. У биз кимларнинг авлоди эканигимизни, қандай улуғ ва бой мерос ворислари эканигизни, қандай бекиёс салоҳият соҳиблари эканигизни жумлаи жаҳонга яқъол намоён қиласидиган маънавий бир кўзгудир. Эндиликда Наврӯзи олам маънавиятимизнинг ажралмас қисми сифатида ҳаётимизда мустаҳкам ўрин олди.

Ислом КАРИМОВ

Собир Раҳимов туманидаги Сабон маҳалласида яшовчи Абдулхожи ӯзининг 8 фарзанди, 36 та навираси, 10 та эвараси бор. “Илоҳим, келаётган Наврӯз айёмимиз эзимизга тинчлик, хонаондларимизга қут-барака, файзу тароват олиб келсин. Юртимизу маҳаллаларимиз обод бўласин”, дег дуога кўй очади отахон.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суврат

НАВРӔЗ ИЛҲОМЛАРИ

Ногаҳонда очилар эшик,
Уйга кирад дарбадар шамол.
Девордаги осиглиқ соат,
Парво қилмай юрар бемалол.
Дакиқалар ўтиб кетяпти,
Яна юртта Наврӯз келяпти.
Тиним билмай оқар ирмоклар,
Коялардан мўралайди қор.
Жилмаяди яшил кўйлакда,
Сочларига гул тақсан баҳор.
Дакиқалар ўтиб кетяпти.
Яна юртта Наврӯз келяпти.
Уйку қочар бир кечга кундуз,
Дошқозонда сумалак қайнар.
Дилидаги ниятларини
Кексаю ўш Наврӯзда айтар,
Дакиқалар ўтиб кетяпти,
Яна юртта Наврӯз келяпти.
Сирли сирсиз идишлар бисёр,
Кора қозон бўлмас хеч бири.
Дошқозоннинг сумалакнинг ҳам,
Конимизда оқади сири.
Дакиқалар ўтиб кетяпти,
Яна юртта Наврӯз келяпти.
Сиз ҳам гулланг ўриклар мисол,
Офтоб янглиг чараклаб туринг.
Кўнглингизда шабода эссин.
Яланг оёқ кирларда юринг.
Дакиқалар ўтиб кетяпти,
Яна юртта Наврӯз келяпти.

Тоҳир НОРИМОВ

Ургут

Кел Наврӯзим саҳоватингдан,
Она замин гулларга тўлсин.
Хар ошуфта покизса қалбнинг,
Куйлагани мухаббат бўлсин.
Олиб келгин тинчлик, дўстликни,
Эзгуликнинг энг тозасини.
Иймонисига кўпроқ улашинг,
Пок вижондинг андозасини.
Фарҳодларни ярат заминда,
Тирилсинлар Ширинал гўё.
Юракларни тари этсин ҳижрон,
Мухаббатга кўмилсинг дунё.
Кел Наврӯзим барча дилларга,
Тортиқ айла энг тоза туйғу.
Токи инсон зоти бор экан,
Йўламасин заминга қайту.
Нигора ФАЙЗИЕВА

Бухоро шаҳри

Уғ тўлғонадир сукланмай қаранг,
Жилгалар кўйлайди сирли бир оҳанг,
Отиб келаётган опок ҳарир тонг,
Шундайни келади мен кутган баҳор.
Бодомга оқ ҳарир кўйлак кийгизиб,
Заминга гузаллик жон ато этиб,
Гўё мусавиридек суратлар чизиб,
Шундайн келади мен кутган баҳор.
Бойчек кирларда килса ханда,
Күбенинг тафтидан таранг чирмандা,
Келишин тарк эта, килмасдан канда,
Шундайн келади мен кутган баҳор.
Кўлимда қаламим сурман хаёл,
Таърифинг тополмай бугун қолдим лол,
Баҳорим, сени кутган ҳар доим эл,
Согинтиримай келар мен кутган баҳор.
Норменгли АЛПНОВ

Қашқадарё вилояти
Нишон тумани

Ўлкамизга нур бериб,
Дилларга ҳузур бериб.
Дараҳтларга гул бериб,
Ўлкамга баҳор келди.
Гуллар қийғос очилар,
Булбулчалар шўх кўйлар.
Момолар эртак сўйлар,
Фасли навбадор келди.
Боболарнинг кўнгли шод,
Далани қилар обод.
Қўлида она тупрок,
Мен севган баҳор келди.
Жажжи болалар ўйнار,
Ватан мадҳини қўйлар.
Онажон Ватан дерлар,
Гўзалим баҳор келди.
Яна қушлар биз билан,
Богимизда гул билан.
Мехру-муруват билан,
Ўлкамга баҳор келди.

Сайёра ЖАББОРОВА,
Фиждувон тумани,
14-сон ҳунар
билим юрти, 57-гурух
талабаси

- Марат ака, кейинги пайтларда сизнинг қаламинингиз мансуб "Кирк тоғаранин ногариши" фильмни қўтичлик орасида жуда катта муҳокама ва мунозараларга сабаб бўлмоқда. Айтинг-чи, бир қарагандо майдо гап, аммо жуда долазарб бўлган бу мавзуни қаламга олишингизга нима сабаб бўлди?

-Ҳамаси кизимни узатишмидан бошланди. Тўй тараддуидаги юрган кезларимиз келингизигиз билан ишдами, бозорданни биргана уйга келаверсан, ҳангомалишиб ўтирган маҳалла аёллари келингизигини қўярда-кўймай олиб қолишиди. Аёллардан яхшилаб "дарс олган" аёллариз уйга чиққач менг тўйга кетадиган ҳаражатларни бирма-бир айтиш бошлади. Эх, хотин, оддий қаламаш сен айтадиган рўйхат билан тўй қила олмайди-ку?", десам: "Махалладагилар нима дейди? Ҳамма шундай кипалти-ку", дейди. "Агар мен хотинлар кўрсатмаси билан тўй килидиган бўлсан, умримнинг охирига қарздан куттила олмайман-ку?", дейман кўйниб.

Ўзим табиатан кузатувчан одамманд. Бунинг устига сабум ҳам шуни такозо қўлади. Аввалиннан ҳам турмуща учраб турдиган мана шундай иллатлар, камчиликларни "Шунчаки ҳазил", "Ковун тушди" каби ҳажвий кўрсатуларимда ёртиб бораар эдим. Аммо ахвол бу даражада бўлиб кетганини ўз бошимга тушганидагина англадим. Худога шукр, кудаларин зиёни, тушунган қишилар. Тўйларимиз иккотоннинг келишви билан, ортиқча сарф-ҳаражатсиз бўлиб ўтди. Шундай бўлса-да, тўйу ҳашамлар, турли маросимларда рўй берадиган дабдабозликлар, исроғарчиликлар тўғрисида ҳажвий бир филм қилишни юрганинг бир четига тубиги кўйдим. Иккиси кисми сценаирийни ёзиб режиссеримиз Невмат Саидхонининг олдига борганимда, у киши ўқиб чиқки, дарров суратга олиш ишларини бошлап юборди. Сценаирий маъкул бўлди шекилини, иккиси кисмга мўжжалланган фильмни давомли килип тасвирни оба бошладик. Бир ийл давомида маҳаллаларда оддий одамлар орасида амалга оширилган тасвирга олиш жараёнда шу нарсага амин бўлдими, биз ёртатётган муаммолар ҳар бир оиласда учрайдиган "оргик"ка айланбай бўлган экан.

Биласизими, фильм телевидение орқали намойиш этилган, 24 кун давомида Миллий Академик театрида барча тумандардан, маҳаллалардан, шаҳар, туман хотин-кизлар кўмиталари, ҳатто бошқа вилоятлардан одамлар келишини филмда тилга олинган муаммолар тўғрисида муҳокама, мунозараларда иштирок этишиди. Ишонасизими, йўқум 80 ёши бир чол келиб: "Бу фильмни йиглаб кўриш керак" деди. Бу фильм-

га берилган баҳо эмас, бу - ўзимизни яна бир бор кўзгуда кўриш бўлди. Оммавий-ахборот воситалари - матбуот, радио, телевидение орқали бу иллатларни ёртиб бориш яхши самара бе-

одатларимиз қайтариб берилди. Аммо бу неъматларнинг маънобозлика, удумларимизни ортиқча сарф-ҳаражатларга, урф-одатларимизни исро-

ди. Кейинги гапни айтганларнинг аксарияти зиёллар - ўқитувчи, олим, академиклар... "Фильм давоми қандай бўллади? Узук топиладими?", деб сўраганлар ҳам бор...

- Сиз уйланган пайтларда ҳам шундай муаммолар бормиди?

- Аспо. Тўйлар жуда камтарона, файзли ўтариб. Эътибор берсам, ўша пайтда оила курганлар орасида ажralишлар жуда кам, бармоқ билан санашга ҳам етмайди. У пайтларда бундай дабдабли тўйлар бўлмаган, аммо меҳр, қадр, оқибат жуда бисёр эди.

Мана келингизигиз Дилоромхон билан турмуш курганингизда 27 йил бўлди. Шунча ийл бирга яаша учун мухаббат бўлиши керак. Оилада нималар бўлмайди дейсиз. Ялтири-юлтири киймилар, кимматбахо мебелларимиз бўлмаган бўлса ҳам ўртамида меҳр бўлган. Йиллар ўтган сайн эру хотин бир-бира гувернер, дўст, сирдош бўлиб колар экан. Эркак киши қанча иродали, ба-куват бўлмасин, барбириб аёл кишининг оиласидаги меҳнати, сариштаглиги, тадбиркорлигига тан бериши керак. Маннинг, руҳий, жисмоний бирлик бор жойда тутувлик, файз бўлади.

- Фильмини давомини суратга олишида урф-одатларимизнинг янга қандай томонларни тилга олмоқчииз?

- Афуски, давомини суратга олиш имкони бўлмаяти. Ҳомийлар, маблаг масалалари, яна бир қанча муаммолар ишни тўхтатиб турибди. Ўзим ҳам ҳафсалан пир бўлиб "қўлнимни юшиб кўлтиқа урган" эдим, бугунги сұхбат-

КАДРИЯТЛАР, УДУМЛАР...

Тележурналист, драматург Марат АСАДУЛЛАЕВ билан сұхбат

"ТОҒОРАЛАР", "ТУГУНАР"

да бош котирсалар яхширок бўларди. Ахир бу ортиқча сарф-ҳаражатни оила тинчлиги, фаронлиги, фарзандлар келажаги учун сарф-қилинса яхи эмасми? Умуман, бу холга келиб қолишимизга асосан инсонлардаги кибури ҳаво, маннаник, янаим очикор, айтадиган бўлсан, мактабчолик орқасидан келиб қолдик.

- Турмушнинг бу иллатларига қарши курашишни ҳаммага ҳам ёқармикан?

- Биласизми, шахсан мен фильм намойишдан сунг атрофимдаги дўстларимни тайиши бошладим. Баъзи бирлар: "Нима киласан хотинларнинг ишга аралини?" дейишиди, иккичилари: "Рахмат, мен хотинимнига айтольмаган тапларни фильм орқали гапирдингиз. Күтиклиниң кўнглидагини топибсиз", деб миннандорчилик билдириши-

дан кейин ҳали ишлашим кераклигини тушуниб турибман.

Мана, юртимизга Наврӯз кириб келаётпи. Соҳта обрў олиш учун дабдаба билан тўйи ҳашам ўтказётган инсонлар, хотиматойликларни гузал юртимизиги чиройини янада очишга, маҳаллалари мизининг обод бўлишию, ободончиликка, фарзандларимизнинг келажаги, бахти саодати йўлида сарфасалар ҳам савоб, ҳам дуо оладилар-ку? Умуман олганда эзгуликлар килиш, дунёда яхши килинадиган шунга яхши ҳаммага ҳам наисб килинадиган.

- Марат ака, изланышдан, ижоддан асло толманд. Мазмунни сұхбатнинг учун раҳмат.

Хулкар МУМИНОВА

ЯРИМ АСР БИР КАСБЛА

катта бўлган эдик. Тарихий китоблар ва жаҳон классикининг чанкочлик билан ўқирдик.

Хозир эса, ҳар бир хонадонда бир неча дастурга эга бўлган ойнани жаҳон бўлиб, бу китоб ўқиши, театр, кино ва учрашувларга боришидек яхши одатларимизни бир четга суриб кўйди. Тўғри телевидение ҳам ўз вазифасини айниқса ёшларимизнинг билими, маънавиятини ва ҳар томонлама қизиқишини ошишида фоал равишида катта хизмат қолаётганини бекиёс аҳамиятга эга. Яхши-яхши телекўрсатувлар маълум дараҷада маънавий озукга бера олади. Лекин баъзида нўнок ижодкорлар томонидан савијаси паст дараҷада яратилган телекўрсатувларни кўриб кишининг дили оғриди.

- Ўзингиз, режиссёр сифатида меҳнат фаолиятининг даврида нималарни яратдингиз?

- Бутун меҳнат фаолиятим даврида эллика яқин телевизион театр, видеофильмларни, кўпгина лавҳалар, мусикали драмаларни тасвирга туширган ижодкорман. Энг кейинги ишларни - грузин ёзувчиси Нодар Думбадзенинг "Абадият конуни" романси асосида яратилган уч кисмик ва Тоҳир Маликнинг "Сунгиг ўй" романни асосида яратилган

видеофильтларга муаллифлик килдим.

- Ҳозирда видеофильмларни суратга олиш бизда қандай ўйга қўйилган?

- Бу соҳада ҳали кўп тер тўкишимиз, ижодий изланишлар ва фидоийлик керак бўлди. Кўпчилик томонидан яхши қабул килинган "Кўнгил кўчалари", "Домла", "Шайтан" каби видеофильмларни Ўзбекистон телевидениесининг қалдирғоч асралари деса бўлади. Хозирда бир қанча

Яхшилардан сўз очдик

ана шундай ва улардан ҳам яхширок видеофильмларни яратиш соҳасида ишлар олиб бориляпти. Ўзбекистонимизнинг бой тарихи ҳамда ҳозирги замонасини ўзида мусахасламаштирувчи билдириши бўлади деган умиддаман.

- Олангиз ҳакида нималар деган бўлардингиз?

- Тумуш ўтогим Мукаррамон Алиев фақат бир жойда - "Фан" нашриётида ўз меҳнат фаолиятини ўтаб, ҳозир нафақада. Икки ўғил, икки қизим бор. Бари ҳаётда ўз ўнини топлан, уйли-жойли, фарзандли. Еттита неварамар.

- Сұхбатнинг учун ташаккур.

Анора НАРЗИКУЛОВА

МЕҲНАТНИНГ НОНИ ШИРИН

чи саҳнага чиқиб рол ижро этмасада, актёrlарнинг хизматини ҳалққа намоиш этиш, томошабинларни театрга жалб этиш, афишалар яратишдек улкан вазифалар унинг зиммасида. Абдулла ака "менга нима, томошабин ўзи хоҳласа театрга келсин", -деган фикрлардан йирок. Киз-жуонлар мөнхат килаётгани жамоат ташкилотларига бориб улар билан дилдан сұхбатлашид. Мөнхат қылғандан кейин шунга яршиш хордик чиқарлигини ўқтиради. Театрга таклиф килади. Томошабин фикри билан кизиқади. Мұхими мұхлисларға ўзини дўст тутади. Шунданни ҳамишаша учун имкониятлар эшиги очи.

"Бухорога борсам яйраб кетаман, у ернинг баҳори, кузи ҳам ўзгача. Айниқса Наврӯз салигига чиқсан болалигим ёдимга тушади", - дейди болалик шўхликларини согиниб. Кечагина актёр бўлишини истаб юрган Абдулла ака буғун бир-бирларига гал беришишай кўшик кўялётган невара-ларига бокиб кувонади. Умри, меҳнати бези ўтмаганидан, атрофида унга суюн дўстлари, оиласи борлигидан кувонади. Мұхими одамларга кераклигидан фархланади.

Нигора Йўлдошева

Юнусобод 17 мавзеи - Тошкент вокзали йўналиши бўйича каттайдиган 60-автобус паттасининг эътборини охирги бекатдан мингнан 12-13 ёшлардаги болакай торти. Орқасига сумкасини осиб олган бу болакай вокзала келди ҳамки, тушиши хаёлига келтирмасди. Кун кеч бўлиб қолаётди. У эса яна шу автобус билан ортга қайтишга шайланиб туриди.

- Каёққа кетаяпсан, ўглим? - сўради унга якилашиб паттани аёл.
- Ҳен қаёққа, - дея болакай кўзини олиб қочди.

- Уйларингга бормайсанми, кеч бўлиб қолди-ку?

- Каерда яшайсан?
- Эски шахарда...

- Бу ерда нима қилишиб юрибсан?
Адашиб қолдингми?

- Йўк.. Уйга боргим келмаяпти... , - шундай деб болакай бoshини эгди.

- Нима учун, сени бирор хафа қилидими?

- Дадам яна ичиб келиб менi бурчакга турғазиб қўядилар...

Ахволининг хиддийлигини кўрган хизматчи аёл болани вокзали биносида жойлашган Тошкент шахар транспорт ични ишлар Боншакмарасининг вояга етмагандар билан ишлаш бўлимига олиб борди. Бўлимда болаларнинг кўрсатмаларига асосан унинг турар жойи аникланишиб, ота-онаси кўлига олиб бориб топшириди.

Аникланишича, болалинготаси хеч қаерда ишламас, она эса тириклийлик максадида бозорга чишиб савдо билан шуғулланар экан. Уйга кўпичча масти холда келадиган ота болаларига зуғум килар, бўлар бўлмас сабаблар билан жанжал чиқарар, бунинг оқибатида юқоридаги-дек, бола уйдан безиб, мактабга ҳам бормай, кўча-кўйда дайдиб юришини одат қила бошлаган.

Дарҳакиат, бугун бозорларда, шахар кўчаларининг чоррахаларида, автобус, троллейбус, метроларда, кинотеатр, атрофларию хиёбонларда тентириб юрган қаровсиз болаларни деярли ҳаммамиз кўрамиз. Кўрамизу, «Булар кимининг фарзандлари? Нимага улар мактабда - дарсда эмас, бемахалда ота-онасининг

КАЕРМА ЯШАЙСАН, БОЛАКАЙ?

Бу ҳақда ўйлаб кўрайлик

муаммолардан биридир. Биз қанча олдини олмайлик, курашмайлик, бу ишни отана, мактаб, маҳалла ҳамжихатлика қилмасак бирор натижага эришишимиз кийин бўлади. Чунки ўзидан кўчага кочиб чиқтаётган бола оиласидаги жанжаллардан, қаровсизликдан, ортича каттиқўлликдан келиб чиқяпти.

16 феврал куни тунда Тошкент вокзалида 1988 йилда туғилган Камолов Шерали Нуриддинович ва 1991 йилда туғилган Турсунова Насиба Кўчкорнова ушлаб келинди. Улар «Москваликимз, Краснотекстелик кўчаси, 13-й, 27-хонадонда яшаймиз», дейишиди. Аммо вояга етмагандарга ижтимоий-хукукий ёрдам кўрсатиш Марказига юборилгач, улар москвалик эмас, Андикон вилояти Пахтаобод, тумани Бўстон кўргонидан эканликлари маълум бўлди.

9 марта куни 1994 йилда туғилган Сухатровский Антон Юрьевич қаровсиз ю-

Хулкар ХОТАМБОЕВА

МАҲАЛЛА, ОИЛА ВА МАКТАБ ҲАМКОРЛИКДА

Ахборот

ларнинг ижтимоий-сиёсий фаолигигини ошириш, болалар спортини ривожлантириш, мактабларнинг моддий аҳволини яхшилаш хусусида фикр алмасишиди. Йиғилишда Узбекистон Республикаси Баш вазирининг ўринбосари, Республика хотин-қизлар кўмитаси раиси Дилбар Гуломова иштирок этди.

Н. РАХМОНОВА

олидда эмас — КЎЧАДА?", деган саволни бермаймиз ўзимизга. Локайдимизи ёки факат ўз ташвишлари билан юрамизми?

Айниқса, кунгўйи шахар кучаларида ҳаёт тинган маҳал дайди болалар ўзларини темир йўл вокзалирага «уришади».

- Бу болалар кимлар?

Уларнинг шахси, мақсади,

турар манзили, қандай сабаб билан кўчада юрганинг

кимларни аникландими?

Ушбу савол билан Тошкент транспорт ИИБнинг вояга етмагандар билан ишлаш бўлими бошлиги даёвлинига кўпчилиги отасиз ёки отасининг иш-жойини тайини йўк. Ота болаларни тарбияси билан шуғулланмаса, меҳнатга, ўқишига ўргата билмаса, ҳар бир ишда ўзи ўрнак бўлмаса бола бебош бўлиб кетиши аниқ. Улар соидир эттаётган майда безориликлар, чекиши, ичиш каби ёмон одатларни эртага қандай салбий оқибатлар олиб кетиши мумкинлигини ўйлаб кўришимиз керак.

ОИЛА, МАКТАБ, МАҲАЛЛА... Фарзанд тарбиясида машу гўшаларнинг аҳамияти жуда катта. Уйдан ўқишига чиқиб чиқтаётган бола тақдиди, кун давомида бир неча соат мактаб ихтиёрида бўлади. Дарсдан сўнг ўйга қайтган

бола билан ишлаш, уни назорат килиш нафақат

ота-онанинг, балки маҳалла-кўй, кўни-кўшининг ҳам вазифаси.

Ўқитувчи мактабга бир кун келмай қолган боланинг дарсдан колиши сабабини суртишса, отана ҳам боласининг мактабига бориб юриш-туршидан, ўқишидан хабар олиб турса максадда мувофиқ бўлар эди. Бола бекорчи колса бирор ноҳуш ишлар билан шуғулланна бошлади. Ҳар хил компьютер ёки бошқа асабабузар ўйинлар ўрнига, болаларни ақлий ва фикрлаш қобилиятини ривожлантирадиган тўғраклар, турли спорт ўйинлари мусобақалари ташкил этилса мақсадга мувофиқ бўларди. Бу ишларни амалга оширишда энг катта куч - МАҲАЛЛА.

Колаверса, ҳар бир отана, тарбия ва ўқув маснавиининг бир ёқадан бош чиқарб ишлаш фуррати етди. Зоро, фарзандларнинг мусобақаларни келишаги эртагани кунимиз равнави.

Хулкар ХОТАМБОЕВА

АЁЛНИНГ СИРЛИ ДУНЁСИ

Уловингни аввал боғла,
кейин Аллоҳга топшири.
(яни таваккал қил.)

Ҳадис

(Боши ўтган сонларда.)

Бир разм солинг, бирорадар. Майсага зилдай заминни ёриб чиқиш кувватини, бешиктебратарга хавфдан кутулиш учун турли рангга кира олиши, кенгуруга боласини асрар учун чўнтақни ато этиб кўйибди. Аллоҳнинг бундай мўъжизаларини атрофдаги ҳамма мавжудтоба беҳисоб кўриш мумкин, факат ихlos билан кузатсан бўлди. Инсонга ҳам ўз муҳофазаси учун ёб-кўй, сезиш, кўриш ва тафаккур қилиш каби бисёр имконлар берилган. Қавмимиз орасидан чиқкан ва биздан бир қадар илгарила кетган ҳамда ҳаётлари ибратли кечган кишилар, аввало, Аллоҳнинг паноҳидаги, қолаверса, Ҳудо берган ўша химояланши заҳираларини ишга сола олган кишилардир.

Дейлик: «Ийитчилик-да», дея ароқни ичаверасиз. «Ҳали ароқдан ҳеч ким ўтмаган. Йиғимга йилдан бери ичаман, мана оёғимда тури, пул топиб юрибман-ку, ўзига таваккал, у мени асрайди» дея ўзингизни юпастасиз. Аввалига ошзоңзиниг табиий заҳира кувватини сарфлайди, ҳеч нарса бўлмагандай юраверасиз. Чунки Яратганинг даргоҳи кенг - У сизга дарҳол зиён етказмайди, ҳали замон тавбага келишингизни кутади! Аммо ҳаддингиздан оша борганинг сари У ҳам хисоб-китобга ўтади: сизни ўлдирмайди, аммо жисмингиздаги заҳа аъзога бошқа аъзолариниг хисобига яшашга изн бериади. Бунинг эвазига юрагингиз, бўйрагингиз, жигарингиз, миянгиз изидан чиқади. Қарабисизи, оёғингиз юраверади, тилингиз гапираверади, аммо ичдан нурашга тушасиз, болалар носоғлом түфилга бошлади. Асло «бекор айтбизиз, ана, болаларим сопла-соғ» деманг! Қўриниши яхлат бўлгандан билан Аллоҳнинг бандасига ҳурмат билдирияпсиз, бунинг эвазига Яратган ҳам мулкингизни ўз химоясига олади.

Кувалик шоирамизнинг оналари қазо қилди. Кечикиб бўлса-да, кўнгил сўрагани бордик. Бир маҳалладашлари ҳамроҳлигига орасидан топдик. Дарвоза ташқаридан (эшиятпази, иқарида эмас, ташқаридан!) занжирланган, аммо кулф солинмаган. Эгаларини кўшини, бу кўшиндан суртиштиридик, ишга кетишгани маълум бўлди. Бир кўшини етакчилигига дўвлита кирдик. Мевалари шигил пишган, анвойи гуллар очилган, гуркираган бир ҳовли! Қарангчи, уйлар ҳам кулфламаган. Иқаридан ловуллаган кўрпачалар олиб чиқиби, сўрига тўшади. Мархуманинг хотираларига дуои фотиха қилгач, эшик занжирини яна аввалгидек илб, йўлга равона бўлдик...

Мени маст этган нарса ташқаридан илинган занжир эди! Демак, бу ерларда ўғри ўй! «Яшасин қулфламаган эшик, яшасин ҳалол адмалар!», дея ҳайқиргим кеди! Бу қулфи ўй дарвоза гўё инсонларга муҳаббат изҳор этиб туради... Хулоса шуки, ўй ҳаглари ҳамқишлоқларига юз фойиз ишонгандар, мулкларини Аллоҳ саклашига инонгандар, факат бегона молми, итми кириб қолмасин дебми шундай қилгандар, яъни аввал занжирни илиб, кейинигина Аллоҳга таваккал топширгандар.

Бирорадар, бизга мукофот этиб берилган ҳамма нъематларни ихлос билан этиётламок, ҳеч йўқ ўша занжир илиб кўйганичалик тадбир тузмок ҳам мусулмончиликдандир.

(Давоми бор.)

Турсуной СОДИКОВА

- Ўшанда Заргулни тасодифан метрода кўриб қолганди. Унинг беғубор чехраси, дугоналари билан самимий гаплаши кулишлари ўзи га ярашади. Диктатимни торган бу қизнинг ортидан билдирилсанда уйигача кузатиб бордим. Кейин танишиб ҳам олдим. У Қорақалпогистоннинг Нукус шаҳридан экан. Ота-онаси анча обрўли ишда ишласаларда, Заргул ҳамма билан дўсту дугона бўлиб кетар, ўтқолари ҳам уни жуда яхши кўришади. Унинг инсонийлик фазилатлари эса менинг унга бўлган муҳаббатимни икки бараар оширганди, - дёя сўзини давом эттирида таҳририята келган Даврон исмли йигит.

- Сизни таҳририята унга бўлган севингизи бошлаб келди, шундайми?

- Шундай. Мен яхши сўзлардан гап тушиб гаплишига нўнокроқман. Заргулни жуда-жуда яхши кўришими, у билан бир умр баҳти бўлишимизни тушунира олсам эди...

- Наҳотки, севиб-севилишини баҳти бўлишини истамаса Заргулингиз...

Менинг у замони истайди. Лекин орамиздаги икки ёшина фарқ уни иккиташга ўтказди. Ундан икки ёш кattаман Заргул жеч

бўлмаса тўрт-беш ёш катта бўлишингиз керак эди. Келинг, биз сиз билан яхши, самимий дўстлар бўлиб қолайлик, деб таклиф килаяти.

- Сиз эса бунга рози эмасиз?

- Албатта, ахир мен Заргулнинг севимли ёрим бўлишини ва бир умрга мен билан яшашини истайман да. Эйтимол, у хақидир, чунки унинг бошидан анча қийинчиликлар ўтган экан. Шунга қарамасдан ҳаммасини енгис ўтиб, Тошкентга келиб ўкишга киришга, ўз йўлини танлашга интилиди. Бунга ёришган ҳам у. Шунинг учун унинг, етти ўлчаб бир кесиб иш туваётганини тушунираман.

- Нукуслик қизни севишингизни ота-онангиз ҳам биладими?

- Мен бир борганимда уйдагиларга бу ҳадда айтганиман. Улар менинг муҳаббатимга қарши эмаслар. Агар Заргул рози бўлса Нукусга совчиликка боришига рози.

- Кейинчалик орангиз-да хеч қандай келишмовчиликлар бўлмаслигига ишонасизми?

- Ишонаман. Ахир мен йигит кишишаман-ку. Наҳотки ўз сўзимдан қайтсан?

Менимча Заргул дунёдаги мен севван ягона қиз. Ундан бошқа қизни ҳаёлимга келтира олмайман ҳам. Очигини айтсан

Ташрифларингиз...

сизга?

- Кўпчилик шундай деб ўйлади. Лекин, айтайлик, мен яхши мутахассис бўлиб, яхши лавозимни ҳам эгаллаб ундан кейин юрагимга: «Ана энди севишинг мумкин!» - деб бўйруқ бера олмайман-ку. Ахир наҳотки муҳаббат менинг яхши инсон бўлишингизга ҳалал берса? Йўк, ишонмайман. Аксинча, севги энг тушкун холатдаги инсон қўнглига нур бериб, унга қанотлар пайдо килмайдими? Ўйлдан адашган, ҳато қўнгли инсонлар ҳам севиб қолгандаридан кейингина энг ажойб, олижаноб инсонларга айланаб қолишгани рост-ку! Кейинчалик бир умр афсус-надомат аланса сиёҳ-куйиги кул бўлгандан кўра унга этишиш учун курашганим берар.

- Сиз ҳали тала-ба экансиз, балки ҳозир яхши касб эгаллаб оилангиз бағрига қайти-

шинигиз, кейин эса ўзинги шайайдиги

жойдан кизга кўйишингиз мумкинди? Балки, Заргул билан муносабатларингиз шунчаки ҳавас ёки дўстликка ўхаша тўйгудир. Ҳар ҳолда бу тақдир, умр масаласини ҳал қилиши бирор ўтиши керакдек туюлмаятими

бираор кизга кўйишингиз мумкинди? Балки, Заргул билан муносабатларингиз шунчаки ҳавас ёки дўстликка ўхаша тўйгудир. Ҳар ҳолда бу тақдир, умр масаласини ҳал қилиши бирор ўтиши керакдек туюлмаятими

- Заргулнинг ишончини қозониш учун дунёдаги энг оғир ишларни бажа-

ОКХАЛАТИНГИЗГА ДОФ ТУШМАСИН

Яхшилик билан ёмонлик доимо ёнма-ён юради. Уларнинг қай бирига ҳамроҳ бўлиш бу сизнинг ўзинингга боғлиқ. Биро шаъннингизга раҳматлар ёғидира.

- 9 ёшли қўзимни машина уриб кетган эди. Хайдовчи қочиб кетди. Ҳозир у қидирудва. Боламни Республика Нейрохирургия Марказига олиб бордик. Қизимнинг ҳаётини асраб килишда шифокор Югай Игор Александровичнинг кечоа кундуз

қилган ҳаракат зое кетмади. Ҳар куни 5-6 марта қизимдан ҳабар оларди. Хатто, дам оладиган куни ҳам келиб кўриб кетарди. Ширинсухан ҳамшира Лола Ўйлодшева ҳам жигаримдай менга якин бўлиб қолди. Бугун шифононадан қайтиб келдик. Қизимнинг соғлиги яхши. Истагим, шифокорларнинг барча сиз опок ҳалятларига доф туширмай, ўз вазифаларини ҳалол ва пок бажаришса. Шифокорнинг муолажаси бир томондан даволоса, унинг меҳри иккинчи томондан даволайди, - дёйди телефонда ўзини Саодат Азизова деб таниширган Чилонзор туманида яшовчи аёл. Аёл билан хайрлашиб гўшакни кўйдим. Ёдимга ҳафтанинг бошида таҳририятизмага кириб келган бир талаба йигит тушди. У ҳам шифокорлардан миннатдорчилигини изкор этиш учун шеър ёзиб келган экан. Исли Санжарбек, ўзи Юнусобод туманида истикомат киларкан. У шеърини Республика ортопедия ва травматология шифононаси бош шифокори Ҳусан ака Азизбоеевга багишлаган.

Ҳусан акам фойдаси,
Тегди менга жуда кўп.
У қишининг диллари,
Покдир сира кири ўйк.
Шундай улуг инсонга,
Зафар доим ёр бўлсин.
Шу меҳрибон инсонлар,
Бахтимизга бор бўлсин.

Бирорга яхшилик қилиб миннатдорчилик сўзларини ўшишингаш гаштига не етсин. Ҳар ким экканини ўради, шундай эмасми, азизлар.

Тохир НОРИМОВ

ДЎСТЛАРИМ СЕВГАНДА

КУЛГАННАН

дўстларим севиб қолишиб ўлдим-кўдим деб юришиша устларидан роса кулардим. Мен ўлардимки бундай савдолар хеч қачон менинг бошимга тушмайди деб. Аммо, ҳато қилибман. Севги дегани кутилмаганда қишининг кўнглига кириб келар экану дунёнингизни остин-ус-

- Ха, опа, мен унинг ўзидан шу гапларни ўшишиб аввалига ишонмадим. Кейин тўғрисини билиш учун ўртогим билан бирга уларникига бордим. Ўртогим унинг синглиси билан дўст эди. Ростдан ҳам унинг 3 ёшли фарзанди бор экан. Аммо бор ҳакиқатни билгач ҳам унга нисбатан меҳрим заррача

- Тўғри йўл тутаяпман деб ўйлаётпизми?

- Балки...

- Шуҳратнома, ука. Балки ўшилк эктиросларингизга берилаётгандирисиз. Қўзингизга оловдек бўлиб қўринаётган муҳаббат ўтишини бўлса керакдек туюлмаятими

Кўнгироқларингиз...

Хар куни 5-6 марта қизимдан ҳабар оларди. Ҳатто, дам оладиган куни ҳам келиб кўриб кетарди. Ширинсухан ҳамшира Лола Ўйлодшева ҳам жигаримдай менга якин бўлиб қолди. Бугун шифононадан қайтиб келдик. Қизимнинг соғлиги яхши. Истагим, шифокорларнинг барча сиз опок ҳалятларига доф туширмай, ўз вазифаларини ҳалол ва пок бажаришса. Шифокорнинг муолажаси бир томондан даволоса, унинг меҳри иккинчи томондан даволайди, - дёйди телефонда ўзини Саодат Азизова деб таниширган Чилонзор туманида яшовчи аёл. Аёл билан хайрлашиб гўшакни кўйдим. Ёдимга ҳафтанинг бошида таҳририятизмага кириб келган бир талаба йигит тушди. У ҳам шифокорлардан миннатдорчилигини изкор этиш учун шеър ёзиб келган экан. Исли Санжарбек, ўзи Юнусобод туманида истикомат киларкан. У шеърини Республика ортопедия ва травматология шифононаси бош шифокори Ҳусан ака Азизбоеевга багишлаган.

Ҳусан акам фойдаси,
Тегди менга жуда кўп.
У қишининг диллари,
Покдир сира кири ўйк.
Шундай улуг инсонга,
Зафар доим ёр бўлсин.
Шу меҳрибон инсонлар,
Бахтимизга бор бўлсин.

Ҳулкар

Тошкентлик Гулчехра олага, жизни Дилнозага жудаям ҳавас килдим. Тил-дил қўзгуси. Тил билган киши дунё таниди, оку корани ҳаёт паст-баландини ажратади. Муборак ҳадиси шарифда ҳам яҳақда шундай деййлади: "Ким или талабиди чиқса, малоқалар уни канотлари билан ўрабадилар, унга етмиш икки сиддикнинг ажрими ҳаёди. Одамлар илми эгалланглар, или олишида сокин, мулоим ва викори бўлинглар, таълим олаётган ва тавом берадиган кишиларга тавозе қилинглар".

Колаверса, халқимизда "Бўладиган бола бошидан маълум" деган ибора бор. Этибор килинг:

Ибн Сино тўрт ёшида Куръони тўла ёд олган. Александр Толстой оли ёшида француз, немис, инглиз тилларни билган. Чингиз Айтматов беш ёшида таржимонлик қилиб, ҳақ олган. Бобур ўн икки ёшида давлатни башшарган. Гёте тўқиз ёшида немис, лотин ва грек тилларида шеър ёзган. Паскаль ўн беш ёшида биринчи илмий ишини химоя қилган.

Қўзингизни очинг, келинпошша

«Мен болам деб куяман» - З-сон

ЭСЛАТМА: Ўглимни вояга етказиб, не умидлар билан уйлантирдим. Аммо келиним яхши чиқмади. Мени 8 марта босиб урди, бўгиб ўлдиromoқчи бўлди. Хуллас кун бермади қўиди. Шердай ўглимни итдек қилиб, бўйнига ип ўтказиб олди. У ҳам мени туртклий бошлади. Бундай кўргилик онага жуда қаттиқ ботар экан.

Онахонимизнинг дил сўзларини оиласиз билан бирга ўқидик. Мен онахонимиздан сўрамоқчиидим. Ўзлари қайнонасининг розилигини олганмикн? Ахир у аёл ҳам келин бўлган-ку? Нега байзи сўзларни яширибди? Нима учун ўглидан нолийди? Ахир ўғлига ўзи тарбия берган-ку? Шундай бўлса-да, онахонимизга ачиндик, ўғлига Оллоҳ инсоф беришлигини сўрадик. Шу сабабдан ўғлига бир-икки айтар йигит сўзим бор:

Эй ўғлон, Она сизга "ок" кильдим демаса-да, сиздан ранжигани - оқ қилганидир, билсангиз.

Онахонимиз: "Мени 8 марта босиб урди" дебдилар. Бу сўз ростми, ёлғон Оллоҳга аён. Лекин босиб уришмас, хатто гап қайтариш ҳам, қайнона учун бошидан бир чеклак ахлат афдариш билан баробардир.

Мен йигит ўрнида бўлганимда, бешта болам бўлган тақдирда ҳам: "Хотин, ё онамни дуосини ол, ё кўчингни кўтар", деган бўлардим.

Акмалжон МИРЗАОЛИМОВ
Андикон вилояти

ТИЛ ДИЛ ҚЎЗГУСИ

«Жияним билан фаҳранаман» - 4-сон

ЭСЛАТМА: Жияним Дилноза Аъзамова мактабда аъло баҳолар билан ўқиб, инглиз тили бўйича бир неча бор шаҳар, вилоят кўрик-тандовларида яхши ўринларга сазовор бўлди. Республика бўйича ўтказилган иқтидорли болалар конкурсида олий ўринни эгаллаб, АҚСЭЛС ҳалқаро ташкилоти томонидан АҚШнинг Калифорния штатига ўқишига юборилди.

ГУЛЧЕХРА

Тошкент шахри

журналистика соҳасидан яхшигина хабардор. Ажойиб шеърлар, хикоялар ҳаёди. Ўрта мактабни битирган бу замондошиб нуғузли олий ўқув даргоҳида таълим олди. Илм-фандада ўтишган ютуклари сабабли АҚШ ва Буюк Британия давлатларида ўқиб ҳайди. Она тилидан ташқари, 4 та тилда эркин сўзлаша оладиган дугонам, одамиликда ҳам беназир. Ўртоқларига меҳрибон, шириңсўя. Ҳозирги кунда унинг сингларла ва укаси ҳам илм чўқиси сари опасининг ортидан бормоқда.

Иккинчи дугонамнинг касби шифокор. Ажойиб пазанда, дўстларига ғамхўр. Улар оиласидаги 10 нафар фарзанднинг барчаси олий маълумоти. I-ТошМини мувофакиятли якунлаган дугонам, ёш бўлишига қарамасдан, магистратурага имтиёзи қабул қилинди. У ҳам ўз она тилидан ташқари, форс ва немис тилларда бемалол сўзлашади. Ҳозир эса инглиз тилини ўрганишига киришган. Мен мана шундай кизлар билан дўстлашганимдан гоят-да фаҳранаман.

Акс
сано

АНДИШАЛИ, ФУРУРЛИ БЎЛИНГ

«Кувончим ичимга сизмасди» - 47-сон, 2002

ЭСЛАТМА: Оламнинг тўйида бир йигит билан танишиб қолдим. Хуллас, биз у билан севишшиб қолдик. Тез-тез телефонлашиб, учрашиб турардик. Аммо у кейинги пайтлар менга эътиборсиз бўлиб қолди. Сабабини сўрасам: "Сени ёқтираман, аммо телефон қилишга вақтим йўк", - деди. Уни унунишга ҳаракат қилаяпман.

Н.

Билишимча, Н. ўзига тўк оиланинг фарзанди экан. Севги-муҳаббат нафақат олий, балки сирфи туйгидир. Н. бошида аклий йўл тутиб, андишалик билан иш тутибиз. Ҳўп К. сизга 7 ойдан бўйн телефонлашиб, учрашиб турардик. Аммо у кейинги пайтлар менга эътиборсиз бўлиб қолди. Сабабини сўрасам: "Сени ёқтираман, аммо телефон қилишга вақтим йўк", - деди. Уни унунишга ҳаракат қилаяпман.

Фарида ТОҲИРОВА

Тошкент вилояти

ЯХШИ СЎЗ - ЖОН ОЗИГИ

«Аёлнинг сирли дунёси»

ЭСЛАТМА: Жумла оламни Кўёш, одамлар қалбини эса Аёл иситиб туради! Демакки, кўқдаги Кўёш шу туришида ҳали мукаммал эмас, унинг тўқисиги аёл биландир! Онаис, опа-сингилсиз, умр йўлдош ва маҳбубангиз, кизингиз, хола-аммалариз ва кўшни момолариз колишини бир тасаввур қилинг-а! Тепангида ўнта кўёш тилини ўрганишига киришган бўлса-да, баҳорингиз қишига айланиси, ёзларингиз изгирин бўлгай.

Т. СОДИКОВА

Дарвоже, дуода ҳосият кўп. Мен кўпроқ онахонимнинг Сиз Онамларга ўшҳайсиз, улар маҳалламида хотин-қизлар кўмитаси раисаси бўлиб ишлаганлар) ва энг якин дугонамнинг пирду бадвалдид. Онахони Жамила момонинг дуоларини олиб туришга ҳаракат киламан. Улар до қилгандира кўнглим қанчалик равшланашади.

Ҳа, яхшилик қылгувчи инсонларнинг юзи ёруғ, фариштали бўлади. Қасд ва ҳасад эса нафакат юзни, балки кўзни губорлашиди. Бундай одамлар кишиларнинг фақат сабабли томонларнинг кўра оладилар, холос. Натижада ўз юраларига изтироб, фам-андух солиб кўядилар ва давоси йўк дардга мутабал бўладилар.

Мен кўпроқ қалбини тушунмасдан озор бериб кўйтган кишиларга ачинман. Чунки, у энди ўзига нисбатан самимий, ҳақиқий дўстдан айрилди. Ўз қаричи билан ўтчаб ёки ўзгалининг ёғлонларига ишониб катта хатога йўл қўйди. Мен учун энг азиз деб билган инсон бир пайтлар шундай хатога йўл қўйдим.

Мен эса тушкунликка берилимай, атрофимдаги, мени ту-

шунадиган дўстларим, яқинларим билан овундим. Ҳудога шукр, жоним соғ, асосийси қалбим бехаловат эмас. Ҳаётга эса теран нигоҳ билан бокшишга ҳаракат қилдим. Ва мен уни барибир кечирдим.

Бир куни кутилмаганда учрашиб қолдик. Яхши сўзимни аямадим ва сездимки, уни энди виҳодназоби кийнарди. Инсонга бундан ортиқ жазо бўлмаса керак.

Мен эса ҳаёт йўлимда, мен билан юрак дардларини баҳам кўрган кишиларга кўмак беришдан чарчамайман. Баязан йўлда автобусларда бутунлай нотаниш кишилар билан ҳамсұхбат бўлиб қоламан. Негадир улар менга кўнгил дардларини тўкиб соладилар. Ўзимнинг ташвишларим етарили бўлса-да, уларга бир оғиз ширин сўз айтишга, ҳамдад бўлишга ҳаракат қиламан. Чунки у Сизга ишониб, сиздан қандайдир маслаҳат кутиб кўнгил дардини тўкиб-солди. Сиз унга жавобин инсонийлик бурчингизни бажаришингиз керак деб ўйлайман.

Инсонга ҳаёт бир марта берилар экан, келинглар, факат яхшилик килишга улгурнишайлик, азизлар.

Мухаббат
ХЎЖАМУРОДОВА
Тошкент

БИЗЛАРДА ҚАЛБ, СИЗДА КИБР БОР

«Пунчалар кучлими, бу ёзал туўйү» - 1-сон

ЭСЛАТМА: Мен бир қизни севардим. Лекин онам карши чиқди. Бу орада ҳарбий хизматга бориб келдим. Шундай бери юрагидам нимадир узилган. Наҳот биринчи мұхаббатим хеч ёдимдан чиқмаса? Нима килсан ҳаётим ўзгариши?

ДИЛШОД

Тенгдошим Дилшод! "Ёш бўлишимдаги, бошигла оғир дард тушди", - дебдиз. Севги ўз танламайди. Севги кимнингдир кўнглини ранжитиди, кимнингдир оромини ўғирлайди. Кимнидир шоиря, яна кимнидир ҳофиз қилиб кўяди. Баязан ўз боғига киритади ёки бу неъматдан маҳрум этади. Дилшод, нега севгингиз учун курашмадингиз. Бўшлиқ килибсиз. Биламан, онанинг сўзига қарши чиқиб бўлмай-

ди. Лекин онанин рози килиш мумкин. Оналар ўз фарзандлари учун жонларини беришга ҳам тайёр бўлишади. Она меҳрибон - она бағрикендир. Армияга кетаётганингизда у билан хайрлашиб кетишингиз керак эди. Унинг юрагини вайрон этибисиз-ку. У сизга ишонарди. Нега ишончини окламадингиз? Киз боланинг кўнгли нозик бўлади. Бир марталик алдов унинг юрагини чил-чил этади. Сиз йигитлар шунакасиз. Кизларга "севдим" дейсиз, сўнгра ташап кетасиз. Эҳ, бу йигитлар ҳаммаси ҳам худбин ҳаммасининг ҳам киби ҳавоси баланд! Ахир кизларда ҳам қалб бор, хис-туйбу бор. Уларнинг ҳам холаган нарсалари бўлиши мумкинлигини хеч эсларига келтиргиляри келмайди. Ахир кизларда ҳам осмондек чексиз, мусаффо, ўздузлардек саноксиз орузлар бор. Сизлар шу орузларни пучга чиқарип жуфтакни ростлаб қоласиз.

Бир номарднинг дастидан

Узилади гул гунча.
Ўзин тиклаб олгунча,
АЗоб чекар бир мунча.

Ҳозирги йигитларга ишонч қолмаган. Бирори "севдим" дейди, яна бошқаси ўздим-кўйдим, лекин хеч бир йўлданмайди. Ота-онаси айтган қизга улланиси олади, кейин "бахтсизмад", деб юришиди. Қани энди, бир қонун бўлслайди: алданнан ҳар бир киз учун йигитлар ўз жасонин олса. Ана шунда уларнинг кўзи очиларди. Шундайларнинг сони камайган бўлармиди? Дилшод, сиз хурсанд бўлишингиз керак. Севган кизингиз сиздан ўч олмабди. Йигитнинг лағол бўлиши керак. Сўз бердими, устидан чиқсан! Дўлпини бошга боғлаб олган билан ҳамма ҳам мадд саналавермайди. "Мард майдонда синалади", деб бекорга айтишман. Бу ҳаёт ҳам яшаш учун бир майдон. Унда ҳар ким ўз келажаги учун курашиб яшасагина, кейин афус чекмайди.

Нигора ЗАРИПОВА

Бухоро вилояти

ТАБРИКЛАР, ҚУТЛОВЛАР, ЭЪЛОНЛАР!

Эрка кизимиз
ШАХНОЗАБОНУ!

Сенга ва жажки кизалогинг
Маданибонуга чин юрақдан
узоқ-умр, сикат-саломатлик,
улаҳ бахт ва омадлар тилаймиз.

Дадаконинг ўтирик ака, ойижонинг
Сайёра хожи она, акаларинг, Шах-
зода опанг

Кўйимиз РУСТАМЖОН!

Сизни таваллуд айёминигиз ва
Наврӯз байрами билан табрикли-
миз! Фарзандларнингиз дав-
расида баҳти умр кечиринг.

Искандаровлар оиласи

Машхурхон АКБАРОВА!
Сизни 22-март туғилган кун-
нингиз билан табрикли-
миз! Баҳту саодат сизга ёр бўлсин!

Оила аъзоларингиз

ЎҒЛИМИЗ УМИРБЕК!

Таваллудинг муборак! Баҳ-
тинг тўқис, ризинг бут, ум-
ринг узоқ бўлсин!

Оила аъзоларинг

Хоразм вилояти

Азиз синглим
ҲАЛИМАХОН!

Туғилган кунинг ва
Наврӯз айёминг муборак!
Сенга ҳамиша баҳт, омад-
ва кувонч ҳамроҳинг бўлишини тилаймиз.

Ширмоҳон,

Гулистон шаҳри

Опамиз Матлуба ХАМОРОЕВА,
келиниомиз МАЪМУНАХОН!

21-март туғилган кунларнингиз ва
Наврӯз байрамнингиз билан табрикли-
миз.

Шахноза ва Сироҳ

Самарқанд вилояти,
Ургут тумани

Азиз севгилим ДИЛФУЗА!

Сизни Наврӯз байрами билан ҳамда
21 март туғилган куннингиз билан чин
қалдан табриклиман. Доимо соғ-
бўлинг.

Шерали

Бўстонлик тумани,
Сижжак қишлоғи

Азиз ва қадрли синглим
ФОТИМА!

Сени Наврӯз айёминг билан чин
қалдан кутлаймиз. Сенга сихат-
саломатлик, оиласи тутувлик,
баҳт-саодат тилаймиз.

Оила аъзоларинг, акан.
Тошкент, Ҳасанбай ш.х.

Аяжонимиз Ойдин ЗУБАЕВА!

Сизни 61 ёшга тўлишинингиз ва
Наврӯз байрами билан табрикли-
миз. Умрингиз узоқ бўлсин!

Оила аъзоларингиз

Хурматли ГУЛБАҲОР опа!

Сизни 40 баҳорингиз билан
табриклимиз. Ҳонаёнингизни
файзу-барака ҳеч қачон тарк эт-
масин.

Зулайҳо, Ҳўжабой, Мунаввар, жиян-
ларнинг Равшанбек, Бобурбек, Бех-
зоджонлар

Онахонимиз Шоҳида
ИСКАНДАРОВА!

Сизни туғилган куннингиз билан
кутлаймиз! Сизга соғлик, баҳт-сао-
дат, ҳонаёнингизга файзу-барака
тилаймиз.

Фарзандларнингиз ва умр йўлдошингиз
Хусниддин

Азиз дугоналарим ҲУСНИЯ ва ТАНЗИЛА!

Туғилган кунларнингиз билан, яшариш ва ян-
гиланиш байрами Наврӯз байрами билан
чин дилдан табриклиман. Сизларга узоқ-
умр, соғлик-омонлик тилайм.

Дугонсан Гўзалхон Ирисова
Самарқанд вилояти,
Нуробод тумани

Дўстим Қодир СОБИРОВ!

39 ёшинг муборак! Сенга чин дилдан баҳт,
омад, соғлик ва узоқ умр тилаймиз.

Синфдош дўстларинг

Азиз дадажонимиз
Рустамжон ҲУСАИНОВ!

Сизни 21-март, таваллуд айёмингиз билан
кутлаймиз. Сизга Оллоҳдан узоқ умр, баҳт
ва омад тилаймиз. Барча эзгу ниятларнингиз
руёбига чиқсин!

Рафиқангиз Зулайҳо ва
жияннинг Умрек

ТУНАА КЕЛГАН РУХАР

Шу йилнинг июн ойида дадам йиқилиб,
қўллари синиб колди. Қаттиқ жароҳатлан-
ганилиг учун ишга ҳам бормай ўйда ан-
чагача ётиб даволандилар. Дадам умуман
овқат емай, кундан кун озиб бораётган
эзилар. Баззи баъзида шикаст олган
қўллари қаттиқ оғриди. Бир
кунни кечки пайт яна оғрик
бошлишибди. Аннагача ухлай
олмаган дадамнинг кўллари
энди ўйкуга кеттан экан, бир-
дан атроф кундузига ёргу бўлиб,
дераза очилибди ва оплок кийим кийган
икки одам тўғри дадам ётган жойга ке-
лишибди. Ўзаро нималарнидир гаплаши-
шиб, дадамнинг оғриётган кўлларни си-
лаб, нималарнидир суртишибди. Дадам
уларни кўриб турганиши, лекин бир оғиз

Ажойи
гароий

Олтиариқ тумани
Жўрак ш.х.

Хакима НУРМАТОВА

Олтиариқ тумани
Жўрак ш.х.

жарроҳлик йўли билан даволаш
учун ҳосияти кун, муолажалар
яхши натижа беради. Тишлар-
ни даволатиш учун ҳам яхши
кундир.

24-25-март кунлари - тана-
даги ҳарачончлик қобилияти
сусайиб, чарачончлик ҳолатини се-
зиш мумкин. Турли микроблар-
ни юқтириб олиш ҳавфи ҳам
бор. Шунинг учун яра-чакалар-
ни даволашда, жарроҳликда
эҳтиёткорлик тавсия этилади.

Баъзи бирорвирда сужя ва бўлин-
лаш оғриши юз бериши мумкин.

26-27-март кунлари - жигар-

«КАМОЛОТ-КОМПЬЮТЕР» ўқув маркази таклиф қиласи.

3 ойлик курслар:

- Инглиз тили, - Инглиз тили ва компьютэр, - Бухгалтерия хисоби ва компьютэр билимлари, - Банк иши ва компьютэр билимлари, - Теле-радио-видео аппаратураларини тъ-
мирлаш устаси, Рус тили.

- Компьютерларни тъмирилаш
устаси

Курсларни тутатгандан сўнг диплом берилади. Манзилимиз: Тошкент, Навоий кўчаси-9, «Пищепром» лойиҳа институти биносишнинг 4-кавати. (TRAСTБАНКнинг ёнида.) Тел: 41-33-96, 41-07-82

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯГОНА БИЧИШ ВА ТИКИШ ЎҚУВ МАРКАЗИ

«МОХИР ҚУЛЛАР»

Куйидаги пуллик курсларига қабул зъян қиласи:

- Моделчи-технол (баччи-тичи курслар) — 2; 4 ойлик; — Эржалар кийими — 2 ойлик; — Аёллар костоми, палто, плаши — 3 ойлик; — Дарапара, парда, чойшаб, ёстик, дастурхон — 1,5; 3 ойлик. Диқкат — Янги курс: Тўй ва оқном либослари-2 ойлик (20-хўйлидаги ЭЛИТА усулида). Ўй ҳамшира массаж билан — 2-3 ойлик. Тортлар, дастурхон безатишни ўрагимиз — 10-кун. Мунҷоклар билан безакар, каштапар тикиш — 2-ойлик.

Битирганларга диплом берилади.

Қабул ҳар кун (якшанбадан ташки) соат 10 дан 14 гача.

Манзилимиз: Пушкин кўчаси, 7-йй, 3-бизнес мактаби, 4-кават, 524-хона.

Мўжил метрониг «Амир Темур» бекати, Магазин: «Top moda»,

Тел: 133-73-97, 76-66-33.

«ШУКРОНА» (Малика) гўззалик салони майший хизматнинг янги

турларини тақлиф этади:

• Косметология. • Юмшатувчи, оқартируви кремлар. • Йоз терисини тозловчи соунлар. • Персинг (кулокни оғриқиз тешиш). • Татуаж (кош, кўз, лабида узоқ муддатга ранглаб). • Ижарага никох либослари берилади.

Қашқадарё вилояти, Косон шаҳри, Охунбобоев кўчаси, Шукрана (Малика гўззалик салони.) т: 8-37-552-32-002

УРОЛОГ ВРАЧ, ДОЦЕНТ РЎЗМЕТОВ МЭЛС ФОЗИЕВИЧ

ЭНУРЕЗ ҲАСТАЛИГИ БИЛАН ОФРИГАН ковуғи бўш 10 ёшдан ошган ўГИЛ ва КИЗ болаларни БАТАМОМ ДАВОЛАЙДИ.

Бүйрак, ковук, простата безаси касалликларини аниқлайди ва ДАВОЛАЙДИ. Қабул вақти сенсанба, чорсанба, пайсанба, якшанба кунлари соат 9.00 дан 18.00 гача.

Манзил: Тошкент тумани, Генерал Собир Раҳимов номли жамоа ҳўжалиги, Бобоев кўчаси, 12-йй. «Чорсуз» шоҳбекатидан 464, 469, 522-автобусларнинг «Генерал Собир Раҳимов» бекатигача борилади. Телефон: 47-86-83.

Лицензия рақами 3271

Професор Эргаш Салимов клиникаси барча турдаги аллергик, бўғин, ошқозон-ичак ҳасталикларини, касалманд, нимон болаларни маҳсус усулларда даволайди. Бронхиал астма ҳасталигига гормонал дорилар кўлланмайди. Аллергик қаласи кларини аниклаб, даволашда турли аллергенларни кўйиб синалади. Иш вакти соат 8 дан 17 гача.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Ўйғур Ҳўжаев кўчаси, 4-йй, 10-кона. Автобуслар — 27, 35, 46, 53, 91. Трамвай — 8, 1-шаҳар клиникаси бекати. Тел: 49-43-33, 42-56-50.

Телевизор тутатмиз ва Камалава TV, 22та дастур ўрнатамиз. Т: 65-53-09. Буюрталар 23 гача қабул қилинади. (ТР, аудио, видео, мусиқа маркази CD)

WINDOWS: 3.11/95/98/MS/2000/NT ANTIVIRUS дастурини инглиз тилидан таржима қилиб, ўрнатиб бераман. ТЕЛ: 54-26-27

«Оила ва жамият» ўйтномаси

МАҚТОВГА АЛДАНГАН ОДАМ

Булоқдек ўйноклаб оқарди у ҳам,

Ҳаддидан ошириди олқиши, мақтовлар.

Бир лаҳза сел каби жўш ургани дам,

Ёлғондан «дарёсан» деди бировлар.

Ногаҳон кўлмакка бошлади тақдир,
«Денгиз бўласан» деб мақташди тағин.

Кўлмак ҳам бўлолмай оқибат, охир,
Ҳавога парчаланиб кетди бетайн.

«У булоқ эди» деб эслашмас энди,
«У дарё бўлган» деб айтмайдилар ҳам.

Шилдираб келди-ю, жимгина кетди,

Мақтовнинг изидан юргурган одам.

Тоҳир НОРИМОВ

Гуллар ҳам ўзингга ўхшайди,
Баҳор ҳам сен билан яшнайди.
Сенга баҳт-саодат ёр бўлсин,
Умринг кувончларга бой бўлсин!

йўли билан даволаш тавсия этилмайди. Кундалик овқатла-
нишда Е витамины бор маҳсулотлардан кўпроқ истеъмол
килинг. Масалан, ўсимлик ёғи, дуккакли маҳсулотлар, ҳар хил
салатлар ва хоказолар. Е витами-
ни бўғинлар ва юрак қон то-
мири фаолиятини яхшилайди.

30-31-март кунлари - тана-
даги куч-куват сусайиб кайфи-
ят ёмонлашиши, жаҳлдорлик
ошиши мумкин. Ҳар турли
урши-жанжаллардан, хафагар-
чиликлардан сакланыш тавсия
етилади. Бу кунларда дам олиш,
табиат кўйинида сайр, спорт ма-
шқуларни бориши мумкин. Ҳар
жигар, ўпка ва ҳоказоларни жарроҳлик

Анора НАРЗИҚУЛОВА

Таҳририягта келган мактубларнинг бирда шундай сўзлар ёзилган эди: - "Эрим мендан олдин ҳам уйланган. Мен билан турмуш курганига икки йилдан ошиди. Муроджон исмли ўглимис бор. Лекин, бавзи бир сабабларга кўра, қайнона менинг уйдан ҳайдаб юбордилар. Бироз вақт ўтиб менга тегиси молмулкни машинага ортиб оркамдан бериб юбордилар. Қайнона ўзи ҳеч бир келинни эл бўлмаган. Олтига ўғилларининг қарийб ҳаммасини икки мартадан, хатто уч мартадан уйлантиргандар.

Ўртадаги фарзандимиз туфайли, ҳали ҳам бўлса эрим билан ярашиб, бирга яшасам, дейман. Иложи бўлса менга ёрдам беринглар". Зебо.

"Оҳо, суперқайнона экан-ку", - деда ўйладидан ҳаёлимда. Белгиланган куни туман хотин-қизлар қўмитасидан, маҳалладан бир неча киши бўлиб бордик. Зебо, ўғли ва онаси билан биргаликда қайнонасининг уйига бордик. Ҳовли ва боғинни жуда орасатлиги бу уйда истиқомат қўйувчиларнинг меҳнаткаш инсонлар эканлигидан далолат берарди. Бирок шундай катта уйда ҳеч ким кўринмасди. Чакирганимиздан сўнг боғ томондан 60 ёшлардан ошган киши чиқиб келди. Салом-алик қиласкан, максадимизни сезди шекили: - "Мен ҳозир, ойисини қайқар", - деда бояг тарафа қараб кетди. Салдан сўнг бутун танаси меҳнатдан пайга айланниб кетган, 60 ёшларга кирган бўлса-да, кўринишдан ҳали жуда бақувват, қўллари кадоқ, бўлиб кетган аёл билан қайтиб келди.

Келишдан максадимиз нималигини билдириб, Зебонинг хатини ўқиб бердик. Чолу кампир тинчигина ўтириб тинглашиди. Шу ерда Зебонинг онаси "боилилаб" қударалашин ёмонлашга тушди ва галининг охирда: "Анави йиллардан иккитасини сотишишин-да, кизимга шаҳардан икки ҳоналини ўлиб беришишин. Мен бу ҳовлида кизимни чўридай яшатиб қўймайман", - деди.

Зебо бир онасига, бир қайнона-қайнатасига қараркан фақат икки оғизигина қилиб: "Иложи бўлса эрим билан ярашиб дейман, ўглимининг отасиз ўсишини истамайман", - деда кўзига ёш одди.

Kадроним "Оила ва жамият", "Кэлинг дўстлашайлик" руқнинг остида (2003-йил 7 сон) маколам чиққанидан сўнг кўп мактублар олдим. Мен билан дўстлашмоқчи бўлган кишилар менинг исмим ва фамилиямдан бошқасини билмагандар учун улрага ўзим ҳакимда тўйлик маълумот бермокчиман. 1982 йил 30 марта түғилганим Оиласда 7 фарзанднинг иккичисиман. Ҳозирда Фарғона Давлат Университети киме факултетининг З курс талабасиман. Ҳаётда иложи борича кунвон бўлиб юришга ҳаракат қиласкан. Яхшилардан меҳримни, ёмонлардан нафратимни яшимайман. Дангалчиман. Кечирими эмасман-у, (албатта бу ёмон) қасос

Зебонинг ойиси яна бобиллаб кетди: «Кизим шўрлик эзилиб кетди. Бу уйда ўзи келинни чикиштиришмайди. Ҳамма ўғилларини бир неча марта уйлантиришган. Мана ҳозир ҳам қаранглар, ховлида бирорта ҳам келин йўқ. Тўғри, тўртта катта ўғилларни шаҳарда яшашди. Бу уйда ҳам ҳозир учта келин яшашни керак бирорта сиҳи ўқ, ҳаммаси азразаб оналарини кига кетишган. Бу лар шунака», - деда яна алланималар деб жавради.

Еттига фарзандини оқ ювоб, ок тарафга етказган ва барчасини, бавзи бирларини икки мартадан уйлантирган отондан сабабини сўрадик.

Қайнота анча сукут сақлаб турдиди, деди: "Мен унчалик гапга чечан эмасман. Яхши ният билан келин қиласмида, бироз вақт ўтиб отомиз эмонга чекишида. Аразлаб кетишида, баъзилари ажрашиб кетишида. "Мана ойиси гапирсан", - деда хотинига қаради. Қайнона ҳаммага бир-бир қараб чикаркан деди: "Чолим тўғри айтдилар. Шуларни бирордан кам бўлмасин деб, этра-кеч меҳнат қилидик. Уларни ҳам меҳнатта ўтргатдик. Мана, уй-жойимизни кўриб турибисизлар. Эллик сотиҳдан кўп ер. Мол-хол, алоҳида-алоҳида уч-тўрт ҳоналини қилиб уларни шуларга, деб курдик. Яхши ният билан уйга бирин-кетин келинлар туширилар. Катта ўглимиз ўзининг касби бўйича шаҳарда яшашига тўғри келди. Уч ҳоналини ўлиб бердик. Кейинги учтасини икки мартадан уйлантирилар. Сабаби, тўйдан сўнг бир неча ой тинчигина юради, ўз уйда яшайди. Оғир иш буюрмаймиз. Боянумларига, йилги, молларга қараш учун ишини ёллаймиз. Ўғилларимиз қарашади, чолу кампир ўзимиз ишлаймиз. Қелин янги тушган пайтида ойдеккина бўлиб ишларни қилишида. Сўнг бир болалик бўлиб бўлмай, шаҳардан "алоҳида уй олиб беришиш"га тушшиши. Ўғилларимиз ҳам бизни тушунишиди. Шунинг учун, ажрашиб бошқасига уйланишиди. Янги келинларимизга ҳам ҳар қай-

сисига икки ёки уч ҳоналини шаҳардаги "дом"лардан олиб бериб кўчирдик. Кейинги учта ўглиминга олган келинларимиз ҳам уларга ўхшаб алоҳида яшашни исташланглиги учун рўзгорларидан гапсуз чиқди. Ажралиши... икки мартадан уйлантирилар.

Мана кириб кўринглар, ҳар қайси сининг уйини ало-

дикими? Аким уриб-сўқидиларми? Ёки мен ёмон гапидимми? Ахир бу Сизнинг ҳам ўйингиз эди-ку? Нега сиз бу уйда яшай олмайсиз? Ҳалим бўлса эс-хушигизни йигиб олиб: "Мен шу уйда қоламан, эрим билан яшайман" дессангиз, хеч ким сизга "кет" демайди. Хотинимга ҳам шу гапларни айтдим. Ўйлаб олиши учун имконият бердим. Ўзи: "Сен билан шу уйда яшайман", деб келса бош устига. Бўлмаса, кетсин, бошқасига уйланмай иложим қолмайди", - деди куйиб-пшиб. Сўнг бизга қаратади: - "Мана бизнинг оиласини сирни. Қандай қарор чиқариш ўзларингизга ҳавола".

Ҳар бир ўйни кириб кўрдик. "Суперқайнона"ни уришиш, тартибга чакириш ўрнига тилимизни тишладик. Мехнаткаш, келинларидан озор чеккан хокисор ўзаси олдида индамайгина бош эздики.

Шу гапларни эштишиб турган Зебо ҳамма гапни тушунганди. Ўзига ўшаган келинлар тифайли қадлари буқчайиб, мунгайиб турган қайнона-қайнатасига қараб, ўз хотосини тушунгандек бўлди. Уларга: "Ойикон-адажон мен сизларни энди тушундим", - дегандай, ўз ойисига эса кўркиб, нафрат арашади: "Сиз уйимни буздингиз", - дегандек бўлди. Мен Зебога: "Қайнона-қайнатангиз ёнига ўтинг. Кечирим сўраб, ўйингизга киринг", - дедим. Ойиси болани бермади. "Йўқ, кизим бу уйда яшамайди, бола эса менга ўрганган, менсиз йиглайди", - деда шаллазиқил қила бошлади. Шу пайтгача жим турган маҳалла оқсоколи унинг кўлидан болани олиб Зебога тутикади-да: "Ақлинги йиг кизим, сенинг ўйинг шу ўй, Олло сени қўлласин", - деди. Онасига эса: "Кани Сиз олдимга тушинг. Сиз билан дарвозадан ташкирида гаплашадиган гапим бор", - деда аёлнинг кўлидан ушлаб олиб чиқиб кетди. Зебо боласини қайнатасига қўлига узатаркан: "Дадажон, мени кечиринг", - деди, сўнг қайнонасидан ҳам кечирим сўраб: "Энди ҳеч қаерга кетмайман", - деди секингина. Қайнона индамай уни бағрига олди. Биз кўнглимиз таскин олган бир кифайтда бу хонадондан чиқетди.

Лола АХМЕДОВА

"СУПЕР ҚАЙНОНА"

БИР ХАТ

Кадроним "Оила ва жамият", келинларимизни сезди. Чолу кампир тинчигина ўтириб тинглашиди. Шу ерда Зебонинг онаси "боилилаб" қударалашин ёмонлашга тушди ва галининг охирда: "Анави йиллардан иккитасини сотишишин-да, кизимга шаҳардан икки ҳоналини ўлиб беришишин. Мен бу ҳовлида кизимни чўридай яшатиб қўймайман", - деди.

Зебо бир онасига, бир қайнона-қайнатасига қараркан фақат икки оғизигина қилиб:

"Иложи бўлса эрим билан ярашиб дейман, ўглимининг отасиз ўсишини истамайман", - деда кўзига ёш одди.

Олишга ҳаракат қиласкан. Бирок Ҳудодан қайтишига ишонаман. Одамлардаги меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат, очиқ қўнгилликини қадрлайман. Оиласда севги эмас, ўзаро ҳурмат, ишонч, тушунини устун бўлиши керак деб ҳисоблайман. Севги-оддий воситаюлолос, ундан ҳар ким ҳар хил фойдаланади. Шиорим: "Ҳеч качон тушкунликка тушмаслик керак". Менимча энг якин, энг ишончли дўст бу отана. Ишонганим-артангни кун. Ўз тилимдан душманидан ҳам кўра кўпроқ кўрқаман. Китобларни севаман. Мусикини ҳам. Муҳими ким айтгани эмас, қандай айтлигани. Бўш вақтимда телевидение кўрсатувларни кўраман, газета ўқиёман, сканвордлар ечаман, гоҳида фикрларимни коғозга тушира-

ман. Шеъриятни унчалар ёқтирийман, бирок яхши ўзарни қадрлайман. Мификрим теззез ўзгариб турди-бекарорман. Дўст-нафасати гондош, бъазан катта ёки кичин ўшдагилар ҳам қадрдан дўст бўла оладилар. Шоҳзакоюн, шу одатим кўп панд беради. Кўпчилик билан бирга бўлишини ёқтираман. Ёғлизлиқда ўзимни ўзим таддик килавер чарчаб кетаман.

Сайёра МАХМУДОВА
Фарғона вилояти,
Фарғона тумани,
Ёшларобод қишлоғи,
Ақодирий қўчаси 3 уй

Тошкент шаҳри 700114
Юнусобод тумани 19-9-42

Mен 1986 йил 10 июня Ангрен шаҳрида туғилганим. Ҳозирги кунда шу шаҳардаги 5-мактабнинг 11-синфида ўқиёман. Республикаизмнинг туриларига, туманларидан дугоналарим бўлишини жуда-жуда хоҳлайман. Мен танишишини иштаган юртдошларимни мактуб жўнатишларини сўрайман.

Шахло МАХМУДОВА

Ангрен шаҳри
2-саманий, Ғалаба кўча, 30-уй

Eшим 19 да. Мен ҳам "Оила ва жамият" нинг муҳлислари билан танишмоқчиман. Ёнимда ҳамиша менга суюнч, маслаҳатдош дўстларим кўп бўлишини жуда-жуда истаган ҳолда мактубларингизни кутиб қоламан.

Гулнора КУТЛИЕВА

Ургонч шаҳри,
Пахлавон Маҳмуд 21

Н. Йўлдошева ташрӯлари

шундай яқинларим, ёки дўстларим бўлса... Сен эса ушбу йўлда "Оқ кабутар"лик вазифасини тұастас. Менинг ўшым 16 да. Мен ҳақимда қизиқан кишилар билан мактуб орқали сирлашамиз.

АЗИЗ МУХЛИСЛАР, ТЕНГДОШЛАР, ДУСТАР! Барчангиз билан кўнгилдаги-дек дилдош бўламан деган умидда, мактубларингизни кутиб қолгувчи "Олис инсонингиз"

ВАСИЛА

Навоий шаҳри,
Спутник тумани,
Пушкин кўчаси 6 а/34

ШАХЛО

- Сизга бахт тилайман.
М. Мирсадиков
олган суврат

БАХОРГА ИШОНМА...

Ёшим 18да. Хар бир йигиту қиз балоғат ёшига етгандан сұнг муҳаббат гирдебига тушар экан. Менинг бошимга ҳам шундай савдо тушди. Қызларга "Узоқдаги йигитларга күнгіл күйман, ташлаб кетади", дегим келади.

Бахорга ишонма у шундай

фасл,

Хатто булбул гүлни ташлаб кетади.

Киши күнларининг бирида нотаниш бир йигиттин учратиб қолдым. Дугонамга: "Уша йигитни севиб қолдим", - дедим қазиллашиб. Тақдирни қаранг, күнлар үтиб, у йигит мен-га сөвиге изхор қилди. Аввалиң парво құлмадым, кейинчалик үзим ҳам үнгіл күйгінімни билмай қолдым. У йигит аслии сурхондарлық бўлиб, мен яшаётган шахарда хизмат қиласди. Бора-бора узис тұра олмайдиган бўлиб қолдим. Мухлис (унинг исми шундай эди) ҳам ҳар сўзида: "Агар сен ташлаб кетсанг, нима қилас эканман? Сенсиз қандай яшайман"- деди. Анчагача Лайли Мажнун бўлиб ўрдик. Күнларнинг бирида у менга: "Бошқа сафар бу ерга "пост"га чиқмайман, шунинг учун сен билан гаплашиб олишим кеп-рак", - деди. Ишонасизми, унинг "бошқа келмайман", - деган сўзини эшишиб, ти-лим айланмай қолди. Мухлис рангимни оқариб кетганини кўриб: "Кўрма, сени ташлаб кетмайман, ахир кетишмуга ҳали 9 ой бор. Сенинг олдинга албатта кела-ман, чунки сенсиз яшай олмайман", - деди. Мен бозорда савдо қиласди. Бир куни унинг дүсті билан гаплашиб турғандым. Шу пайт ёнимиздан Мухлис үтиб қолди. "Мухлис", десам эшифтаган олиб үтиб кетди. Унинг орқасидан бориб нега бундай қылғаннини сүрадым. У: "Бор, ҳозир уришиб қола-миз, ўзи зўрга туриб-ман", - деди. Индамай нари кетдим. Анча күндан кейин унга мактуб ёздим. Аммо у жа-вобини ёзмади... Уша кун ҳали ҳам кўз ўнгимдан кетмайди. Ўшандан бўён 9 сочи-ни ёмон кўраман. Чунки уришган кунимиз, яъни айрилишган кунимиз 9 март, пайшан-

ба эди-да. Шу кундан бошлаб муҳаббатнинг айрилик онлари бошланди. Уни бир бор кўриш учун ишхонасига борарадим. Бир бокишига ҳам хурсанд эдим. Тунларимнинг кунлармининг маъноси йўқдай туюла бошлади. "Агар у кетиб қолса нима қиласман?", - деб ўйлардим. Ўзимни кўярга жой тополмасдим. Охири уни унтиш учун бошқа шахарга кетиб қолдим. Лекин аксина, күндан-кунга олдингидан ҳам қаттиқ соғиниб, севгим орта бошлади. "Ҳали шу ерда-ку, кетгунча яршил оламан", - деб қайтиб келдим. У эса менга кўнглидагини рўйрост айтди.

Сенсиз яшаш қийин, лекин чидаша га махбумиз, так-дек эран мен ҳам бундай бўлишини хоҳламагандим. Нима қилий, ўзи қизни севиб қолдим?", - деди. Нима килишини билмай йиглаб қолавердим. 9 ой ҳам оқар сувдек оқиб кетди. Аммо шу вақт ичидағи азоблар мени тамом қилди. Туну кун уни ўйлардим. "Кетиш олдидан хайрлашмаса ҳам соясини кўрсам майли", - дегандим. Афсуски, ўзи тугул, соясини ҳам кўрмадим. Танишлармидан кетар кунини билиб борсам, 15 минут олдин кетиб қолиди. Аламимдан йиглаб юбордим. Мана кетганига ҳам б 6 ой бўлди. На мактуб, на хабар бор. Мен эса ҳалигача кутаман. Мени ташлаб кетишига нима сабаб бўлди экан? Билмадим. Ўзи айтганидек, бошқа қизни севиб котланига асло ишонмайман. Энди йигитларга нисбатан қалбимда ИШОНЧ деган нарса колмади. Қызларга шуни айтмоқчиман: "Йигитларга ишонманг, айниқса, ўзодагиларга. Албатта кўзингизни ўшлаб, кўнглингизни яримта килиб, ташлаб кетишиди. Истагим — нозик қалбли қызларимиз алданмасинлар. Мен яна шуни истардимки, Мухлис киглан хатоларини тушуниш мактуб ёэса...

Ахир севмоқ айб эмаску! Мен ҳам ўз сирларимни газетага ишонмадим. Бахтим, севгим-севгилим диг сўзларимни ўқиб, ёнимга келишига ишонманам. ГУЛНОЗА

Андикон

Оилада 7 ўғилинг ичидаги ўсган ёлғиз қизман. Отанам менинг еру кўкка ишонишмайди. Мени олий маълумотли бўлиб, келажакда етук инсон сифатида кўриш уларнинг олий мақсади эди. Шўх-шодон мактаб даврим ҳам ортда қолиб, мустақил ҳаётга кадам ташладим. Қўлмуга етуклик аттестатини олган куним мендан ҳам кўра ота-онамнинг кувончи чексиз эди. Ҳали бирор касб згаси бўлишни жиддийрок ўйлаб кўрмаган бўлсам-да, ота-онам шифокор бўлишмани жуда-жуда исташар эди. Ўзим ҳам оқ ҳалат соҳибларига хавасим келар, уларнинг захматкаш меҳнатларини кадрлар эдим. Ҳуллас хужжатларимни тўғрилаб, Тошкентдек азим шахарга ўйлаб олдим. Омадим чопиб, имтиҳонлардан муваффакиятли ўтиб "I-Тошкент Давлат медицина институтининг талабаси", деган

юксак номга мус-

МУҲАББАТИМ ГҮНЧАЛАРИ СЎЛДИ, СОЧИЛДИ...

Сар бўлдим. Қишлоқ-дан чиккан содда қизман, шаҳар муҳитига кўниши осон кечмади. Лекин кўп ўтмай ўзимга ушшаган турли вилоятлардан келган қизлар билан дўстлашиб кетдик. Йиллар кўз очиб-юмгунча ўтиб бораверди, бизнинг талабалик йилларимиз ҳам секин-аста ортда қолаверди.

Ота-онамнинг эндиғи орзузи эса менинг ўзимни кўриш эди. Институтин З-курсига қадам қўйганимда, уйимизга совчилар жуда серқатнос бўлиб көлишганди. Мен эса уларнинг ҳар биридан камчилигини кидиришига киришардим. Талабалик инсоннинг энг тўзал дакиқаларини ўз ичига олувчи фаслдир. Бу даврда ўзингиз кутмаган сирли тўйулар қалбинизга ташриф бўюриб, сизни ўзига асир қилиб кўйр экан. З курсда ўқиб юрганимда ҳудди ана шу хис менинг юрагимга ҳам ўзининг соғ, бетакор онлари билан кириб келди. Буни тан олмаслика жура-тим ҳам етмас эди. У бутунлай жисму жонимни ўғирлаб бўлганди. Муҳаббат ёш танламайди, деб шуни айтвишса керак-да. Мен севиб қолган йигит ўзимдан 3 ёш кичик эди. Ўртоқларим: "Ақлининг йигиб ол, ўзингдан кичинча бола билан ҳандай яшайсан?"— дейишиша ҳам парво қиласмас эдим. У ҳам бутун ҳаётини менга бағишилаганлигини қайта-қайта гапиради. Ўша пайтда менга у ҳаёда ёмон гап айтган одам душманимдек туюлар эди. Бу гап ота-онам кулоғига етиб борганди улар қанчалик изтироқ чекиши масин, менинг дилимни оғротишини хоҳламадилар... У йигит бошқа вилоятдан эди. Ота-онам унга турмушга чи-кишиими хоҳламасалар ҳам, менинг кўнглигимга қараб, тегишига иложисиз рози бўлдилар. Тўй ҳам бўлиб ўтиди. Биз жуда баҳтиёр яшай бошладик. Ҳатто ота-онам: "Кизимиз мусофир юртда ёлғиз бўлиб қолди", деб туғилиб ўсган жойларидан воз кечиб, мен келин бўлиб тушган жойга кўчиб келишиди. Йиллар ортидан йиллар ўтаверди. Қишини тугатиб, иккаламиз ҳам туман марказидаги шифохонада ишай бошладик. Кенг жойдан ҳовли солиб, кўчиб чиқдик. З фарзандимиз бор. Ота-онам менинг деб ўз азиз жойларидан воз кечиб келганлари учун, бир томондан ўзимни айбордек сезсам-да, иккинчи тарафдан уларнинг ҳар дам ўйнадиганда эканлигидан баҳтиёр эдим. Севганини эшишиб турмушга чиққанимдан ўзимни дунёдаги энг баҳтил аёл деб билардим. Аммо бир кун келиб ана шу баҳтим чил-чил синини билмаган эканман. Балки сиз ҳам бунга ишонмаслигингиз мумкин.

Муҳаббат гунчалари сўлиб, сочилиб кетганига ўзимнинг ҳам ишонгим келимас эди. Турмуш ўтровим тўғрисидаги миш-мишларга ишонмадим. "Оғизга кучи етмаганлар ҳар нарса деяверади", деб ўйладим. Лекин "шамол бўлмаса дарахтнинг уни кимирламас", экан. У ёшгина бир қиз билан юрганини эшиғтанимда, дунё кўзимга тор кўриниб кетди. У бу қадар пасткашликка боради, деб ўйламаган эдим. Мен ота-онамни ҳам баҳтисиз қилдим. У муҳаббат ришталари билан курилган оила-мизни ўша қизга алмаштириб юборди.

Шунда ҳам унинг бор гуноҳидан воз кечиб, фарзандлари ёнига қайтишини сўрадим. Аммо у кўнмади. Уша қизга ўйланиб, яшай бошлади. Ҳозир соғлиғининг мазаси ўйқ. Хотини эса буни тушуниши ҳам истамайди. Икки ўтрада менинг рангимга қараб, ота-онам адойи-тамом бўлишиди.

Сиз нима деб ўйлайсиз аизилар?

К.нинг дил изхорини оқка кўчириувчи.

Барно АТОЕВА

Бухоро вилояти

Oila va jamiyat

Хотиним ЁҚАДИ, АМО...

Оилада 4 фарзандмиз. Мен энг катта ўғил, тўнгич фарзандманд. Дадам олий маълумотли, яхши бир корхонада раҳбар лавозимида ишлайди. Онам уй бекаси..

Уйланиб, хотиним билан атиги 2 ой яшадик. Хотиним ва мен бир-бирализни жуда яхши кўрамиз. Лекин онам хотинимни ҳар бир ишидан катто, камчилик топаверди. Дадам уй обхавоси билан иши ўйқ, ишга бориб келарди. Нихоят, онам беларвоб бўлиб юрган дадамни ҳам ўзига ўтириб олди. Ота-онам энди келининг ҳар бир ишидан биргаликда хато топишди. Хотиним уйига тезтез кетиб қоладиган одат ҷиҳади. Бу ота-онамнинг жонига тегди. Шу кундан бошлаб келин ҳам «еъман», «огрияпман», ҳам демай кўйди. Шу тарзда 10-15 кун яшадик.

Энди ота-онам келинни үй ишларидан айб топиш учун урина бошланди. Нихоят у янги ҳийалда ишлайди. Онаси жаҳл устиди бизнисига келинганди. Уйига кетди. Мен хафа вамигай ҳам келиннинг ҳар барми ҳараби бўлди. Бу орнада яхши кўрамади. Байрам кутиш ҳам ичимга сифмай ухладим. Онам орқамдан кириб: «Келин билан ажрашасан», деди. Мен «яшайман» дедим. 1 январ куни келиши керак эди, лекин келмади. 2-куни ҳам келмади. 3-куни эрталаб ўйларига бордим. Ҳол-аҳвол сўрадиб бўлгач, билдики, бўлган воқеаларни ўйдагиларга айтибди. Онаси уни жўнатмай турган экан. Мен: «Тушдан қайтаётиси олиб кетаман», - дедим. Ва шошиб ишга кетдим.

Хотинимни ота-онамнинг ўзи келинликка танлашганди. Тўйдан кейин хотинимни ўтириб қолдик. Ҳозир иккимиз жуда яхши муносабатдамиз. Хотиним азбаройи ота-онамга ёкиш учун биринчи хомиласини ҳам олдириб ташлади. Мен эса энди унинг бароидаги сифмай ухладим. Онам орқамдан кириб: «Келин билан ажрашасан», деди. Мен «яшайман» дедим. 1 январ куни келиши керак эди, лекин келмади. 2-куни ҳам келмади. 3-куни эрталаб ўйларига бордим. Ҳол-аҳвол сўрадиб бўлгач, билдики, бўлган воқеаларни ўйдагиларга айтибди. Онаси уни жўнатмай турган экан. Мен: «Тушдан қайтаётиси олиб кетаман», - дедим. Ва шошиб ишга кетдим.

Хотинимни ота-онамнинг ўзи келинликка танлашганди. Тўйдан кейин хотинимни ўтириб қолдик. Ҳозир иккимиз жуда яхши муносабатдамиз. Хотиним азбаройи ота-онамга ёкиш учун биринчи хомиласини ҳам олдириб ташлади. Мен эса энди унинг бароидаги сифмай ухладим. Онам орқамдан кириб: «Келин билан ажрашасан», деди. Мен «яшайман» дедим. 1 январ куни келиши керак эди, лекин келмади. 2-куни ҳам келмади. 3-куни эрталаб ўйларига бордим. Ҳол-аҳвол сўрадиб бўлгач, билдики, бўлган воқеаларни ўйдагиларга айтибди. Онаси уни жўнатмай турган экан. Мен: «Тушдан қайтаётиси олиб кетаман», - дедим. Ва шошиб ишга кетдим.

